

SOPIMUS HENKILÖKULJETUSTEN JÄRJESTÄMISEN YHTEISTYÖSTÄ, JOUKKOLIIKENTEEN LIPPU- JA MAKSUJÄRJESTELMÄSTÄ JA JOUKKOLIIKENTEEN KUSTANNUSTEN JAKAMISESTA

1. Sopijapuolet

Pohjois-Savon elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus (jäljempänä ELY-keskus) joukkoliikenteen toimivaltaisena viranomaisena Etelä-Savon, Pohjois-Karjalan ja Pohjois-Savon alueilla ja

Lieksan kaupunki (jäljempänä kunta), jonka kuntalaisia ja aluetta sopimus koskee.

2. Sopimuksen kohde ja tarkoitus

Tämän sopimuksen tarkoituksena on sopia ELY-keskuksen järjestämien joukkoliikennepalvelujen suunnittelu-, järjestämis- ja rahoitusvastuista sekä yhteistyön periaatteista kunnan järjestämien joukkoliikennepalvelujen ja markkinaehtoisen liikenteen kanssa. Tällä sopimuksella ei kuitenkaan muuteta liikennepalvelulain (320/2017) ja muun lainsäädännön mukaista sopijapuolten välistä perusvastuunjakoa.

Tässä sopimuksessa sovitaan:

- joukkoliikenteen suunnittelun ja seurannan yhteistyöstä, periaatteista ja menettelytavoista
- kunnan ja ELY-keskuksen järjestämien joukkoliikennepalvelujen yhteensovittamisesta
- kunnan osallistumisesta kuntalaisiaan palvelevan ELY-keskuksen järjestämien joukkoliikennepalvelujen kustannuksiin
- alueella käytettävästä joukkoliikenteen lippu- ja maksujärjestelmästä
- matkustajapalveluiden järjestämisestä ja aikatauluinformaatiosta
- joukkoliikenteen kustannustietojen toimittamisesta valtakunnalliseen rekisteriin (esimerkiksi kuntien kuljetuskustannukset KUKU-järjestelmään).

Tämä sopimus koskee EU:n palvelusopimusasetuksen (EY-1370/2007, jäljempänä PSA) mukaisesti järjestettyä ELY-keskuksen toimivaltaan kuuluvaa kunnan alueelle suuntautuvaa liikennettä. Sopimuksen kohteena oleva liikenne kuvataan tarkemmin rahoitussuunnitelmassa (liite 1). ELY-keskuksen joukkoliikennepalveluja järjestetään sekä käyttöoikeussopimusten että bruttokorvaukseen perustuvien hankintasopimusten nojalla.

3. Joukkoliikenteen suunnittelun ja seurannan yhteistyö

ELY-keskuksen ja kunnan vastuulla on toimialueensa joukkoliikenteen suunnittelu ja järjestäminen siten kuin PSA, liikennepalvelulaki ja julkisia hankintoja koskeva lainsäädäntö edellyttävät.

Kunta osallistuu ELY-keskuksen toimivalta-alueen joukkoliikenteen palvelutason määrittelyyn yhdessä alueen muiden kuntien kanssa. Määritelty palvelutaso ohjaa joukkoliikennepalvelujen

suunnittelua ja hankintaa seudullisina tai alueellisina kokonaisuuksina. Suunnittelun yhteistyöllä pyritään kaikkien henkilökuljetusten ja asiakkaiden liikkumistarpeiden yhteensovittamiseen markkinaehtoiset liikkumispalvelut huomioiden.

ELY-keskus vastaa järjestämänsä liikenteen sopimushallinnoinnista ja sopimuksenaikaisesta yhteydenpidosta liikenteenharjoittajiin. ELY-keskus neuvottelee aina kunnan kanssa sopimusta koskevista asioista esim. liikenteen muutoksista ennen päätöksentekoa, jos niillä on vaikutusta määriteltyyn palvelutasoon tai kunnan kustannuksiin. Kunta välittää tiedon ELY-keskuksen sopimusliikennettä koskevasta asiakaspalautteesta ja esittää mahdollisia muutostarpeita ELY-keskukselle.

ELY-keskus vastaa järjestämänsä liikenteen seurannasta ja tarkastuksista.

4. Joukkoliikenteen lippu- ja maksujärjestelmät

4.1 Lippu- ja maksujärjestelmät, niissä noudatettavat taksajärjestelmät, lipputuotteet ja hinnat

Sopimuksen kohteena olevassa ELY-keskuksen toimivaltaan kuuluvassa liikenteessä on käytössä toimivaltaisten viranomaisten lippu- ja maksujärjestelmä Waltti ja/tai liikenteenharjoittajan lippu- ja maksujärjestelmä.

Waltti lippu- ja maksujärjestelmä on kuntien ja julkisyhteisöjen IT-palvelu- ja hankintayhtiö Waltti Solutions Oy:n tuottama järjestelmä. Järjestelmän ylläpidosta vastaa toimivaltainen viranomainen ja se perustuu vyöhyketaksaan.

Liikenteenharjoittajan lippu- ja maksujärjestelmästä vastaa liikenteenharjoittaja tai tämän valtuuttama taho. Lippu- ja maksujärjestelmän tulee täyttää ELY-keskuksen määrittelemät ja liikennepalvelulaissa säädetyt vähimmäisvaatimukset. Lippujärjestelmä voi perustua vyöhyketaksaan tai matkan pituuteen perustuvaan kilometritaksaan.

Bruttokorvaukseen perustuvien hankintasopimusten nojalla harjoitettavassa liikenteessä ovat käytössä ELY-keskuksen ilmoittamat matkaliput ja asiakashinnat.

Käyttöoikeussopimusten nojalla harjoitettavassa liikenteessä liikenteenharjoittaja päättää asiakkaille tarjoamastaan lipputuotevalikoimasta sekä lippujen hinnoista ja niiden myymisestä kuitenkin siten, että ELY-keskuksen edellyttämät vähimmäisvaatimukset täyttyvät. Liikenteenharjoittaja voi halutessaan tarkistaa ELY-keskuksen edellyttämien lipputuotteiden asiakashintojen enimmäishinnat sopimusehtojen mukaisesti lukuun ottamatta Waltti-lippuja, joiden hinnat päättää toimivaltainen viranomainen.

4.1.1 Toimivaltaisten viranomaisten lippu- ja maksujärjestelmä Waltti Joensuun seudun joukkoliikenteessä (JOJO Waltti)

JOJO Waltti lippu- ja maksujärjestelmä voidaan ottaa käyttöön Joensuun toimivalta-alueelle suuntautuvassa ELY-keskuksen hankkimassa liikenteessä. JOJO Waltin käyttöönotosta soviin aina erikseen ennen ELY-keskuksen sopimusliikenteiden kilpailuttamista.

ELY-keskuksen hankkima liikenne, jossa JOJO Waltti-liput ovat käytössä, kuvataan tämän sopimuksen liitteessä 1.

Tämän sopimuksen mukaisessa liikenteessä ovat käytössä Joensuun seudun joukkoliikenteen (JOJO) Waltti-lipputuotteet Joensuun seudullisen joukkoliikennejaoston vahvistamin asiakashinnoin. Joensuun Waltti-vyöhykkeiden (A-G) lisäksi käyttöön voidaan ottaa erikseen sovittavia vyöhykkeitä. Tämän sopimuksen mukaisessa liikenteessä käytössä olevat Waltti-vyöhykkeet, -lipputuotteet ja -hinnat kuvataan liitteessä 2.

Vyöhykkeisiin, lipputuotteisiin, asiakashintoihin ja lippujen käyttöön liittyviin ehtoihin mahdollisesti tehtävistä muutoksista vastaa kaupunki. Kaupunki ilmoittaa sopimusliikennöitsijöille, ELY-keskukselle ja muille alueen kunnille tulevasta muutoksista vähintään yksi kuukausi ennen muutosten voimaan tuloa. Muutokset kuvataan tämän sopimuksen liitteessä 2.

4.1.2 Liikenteenharjoittajan lippu- ja maksujärjestelmä

Vuorot tai alueet, joissa on käytössä liikenteenharjoittajan lippu- ja maksujärjestelmä, kuvataan liitteessä 1. Liikenteenharjoittaja tai tämän valtuuttama taho vastaa lippu- ja maksujärjestelmän toteuttamisesta liikennepalvelujen tarjouspyyntöasiakirjoissa esitettyjen vaatimusten mukaisesti.

Liikenteenharjoittajan lippu- ja maksujärjestelmässä liikenteenharjoittaja:

- tarjoaa ELY-keskuksen edellyttämät lipputuotteet tarjouspyynnössä määritellyillä hinnoilla
- tarjoaa toisen asteen opiskelijoille Kelan koulumatkatukiliput
- myy peruskoululaisia varten kausilipputuotteita
- noudattaa vaadittuja ikäryhmiä (0-6-vuotiaat matkustavat maksutta, 7-16-vuotiaille myydään kertalippuja 50 %:n alennuksella).

ELY-keskus vahvistaa käytettävät, myös liikenteenharjoittajan ilmoittamat omat lipputuotteet ja niiden hinnat (liite 2).

4.2 Asiakaspalvelu

Joensuun kaupunki vastaa JOJO Waltti-lippujen myynnistä ja asiakaspalvelusta.

Liikenteenharjoittajan lippu- ja maksujärjestelmässä liikenteenharjoittaja tai tämän valtuuttama taho vastaa asiakaspalvelusta ja lippujen myynnistä.

5. Kunnan osallistuminen joukkoliikenteen järjestämisen kustannuksiin

Kustannusten jakamisen periaatteet ja maksatus

Rahoitussuunnitelma:

Rahoitussuunnitelmassa sovitaan kaupungin rahoitusosuudesta kuntalaisiaan palvelevissa ELY-keskuksen joukkoliikennehankinnoissa. Käyttöoikeussopimukseen perustuvissa liikenteissä hankintakustannuksia jaetaan ELY-keskuksen, kaupungin ja reitin varrella olevien muiden kuntien kesken rahoitussuunnitelmassa sovitun prosenttiosuuden mukaisesti. Rahoitussuunnitelman mukaisten osuuksien muutoksista neuvotellaan erikseen.

Uusissa bruttokorvaukseen perustuvissa liikenteissä hankinnan kustannuksia jaetaan kunkin toimivaltaisen viranomaisen alueella tiedossa olevien matkamäärien perusteella. Kaupunkiseudun joukkoliikenteen toimivaltaisen viranomaisen nettokustannuksissa painotetaan toimivalta-alueensa sisällä tehtyjen matkojen osuutta.

Bruttokorvauksiin perustuvissa liikenteissä lipputuloriski on tilaajalla ja tämän sopimuksen liikenteiden osalta se on ELY-keskuksella normaaleissa liikennöinnin olosuhteissa.

ELY-keskus laatii vuosittain kaupungille yhteisen neuvottelun pohjalta esityksen seuraavaa ajokautta koskevasta joukkoliikenteen rahoitussuunnitelmasta, jossa huomioidaan palvelutasotavoitteet ja tämän sopimuksen mukaisen liikenteen arvioidut kustannukset. Rahoitussuunnitelmat valmistellaan niin, että ne ovat kuntien käsittelyssä ajokauden alkupuolella.

Bruttokorvaukseen perustuvat hankintasopimukset:

Bruttokorvaukseen perustuvien hankintasopimusten nojalla harjoitettavassa liikenteessä liikenteenharjoittajalle maksetaan vain sopimuksen mukainen korvaus. Muita korvauksia, kuten lipputukea tai tekniseen tukeen liittyviä korvauksia ei makseta.

Kaikki liikenteestä saadut lipputulot lukuun ottamatta mahdollisia mainoksista ja linja-atorahdista saatavia tuloja, kuuluvat tilaajalle. Liikenteenharjoittaja tai tämän valtuuttama taho voi sopimuksen mukaisesti vähentää tilaajalle tuloutettavista lipputuloista lippujen myyntipalkkioita ja clearing-maksuja.

Kustannusten jaosta sovitaan seuraavien periaatteiden mukaisesti:

- ELY-keskus vastaa tilaamansa liikenteen liikennöintikorvauksen maksamisesta ja sopii kustannusten jaosta kunnan kanssa rahoitussuunnitelmassa
- ELY-keskus maksaa osuutensa liikennöintikorvauksesta kuukausittain suoraan liikenteenharjoittajalle ja kunta maksaa osuutensa liikenteenharjoittajalle laskua vastaan
- ELY-keskus tiedottaa kuntaa liikennöintikorvaukseen tulevista mahdollisista muutoksista ja on vastuussa niihin liittyvästä selvittelystä ja yhteydenpidosta liikenteenharjoittajaan.

Käyttöoikeussopimukset:

Käyttöoikeussopimusten nojalla harjoitettavassa liikenteessä liikenteenharjoittajalle maksetaan käyttöoikeuskorvaus. Lisäksi liikenteenharjoittajalle kuuluvat kaikki liikenteestä saadut lipputulot. Muita korvauksia, kuten lipputukea tai tekniseen tukeen liittyviä korvauksia ei makseta.

Käyttöoikeussopimuksen mukaisen joukkoliikenteen alijäämän kustannusten jaosta sovitaan seuraavien periaatteiden mukaisesti:

- ELY-keskus vastaa tilaamansa liikenteen liikennöintikorvauksen (käyttöoikeuskorvaus) maksamisesta ja sopii kustannusten jaosta kunnan kanssa rahoitussuunnitelmassa
- ELY-keskus maksaa osuutensa liikennöintikorvauksesta kuukausittain suoraan liikenteenharjoittajalle ja kunta maksaa osuutensa liikenteenharjoittajalle laskua vastaan
- liikenteenharjoittaja tai tämän valtuuttama taho laskuttaa peruskoululaisten matkoista suoraan kuntaa
- ELY-keskus tiedottaa kuntaa liikennöintikorvaukseen tulevista mahdollisista muutoksista ja on vastuussa niihin liittyvästä selvittelystä ja yhteydenpidosta liikenteenharjoittajaan.

6. Matkustajapalveluiden ylläpito ja kehittäminen

ELY-keskus ja kunta tekevät yhteistyötä matkustajapalveluiden kehittämisessä ja huolehtivat omalta osaltaan joukkoliikennepalveluiden yleisestä tiedottamisesta alueillaan. Bruttokorvaukseen perustuvien hankintasopimusten aikataulutietojen ylläpitämisestä vastaa ensisijaisesti ELY-keskus ja käyttöoikeussopimusten sekä markkinaehtoisen liikenteen aikataulujen ylläpitovastuu on liikenteenharjoittajalla. Kunta järjestää julkisen liikenteen käyttöön osoitetulle pääpysäkillä aikataulukehikot ja vastaa ajantasaisen matkustajainformaation toimittamisesta kunnan pääpysäkillä sekä nettisivuilleen.

Kunta vastaa katualueidensa osalta linja-autopysäkkituloista ja toimittaa Digitransit-järjestelmään tiedot uusista, poistuneista ja muuttuneista pysäkkituloista. ELY-keskus vastaa toimivalta-alueensa pysäkkituloista.

7. Henkilöliikennetyöryhmät ja niiden rooli

ELY-keskuksen toimialueelle on perustettu Pohjois-Savon, Pohjois-Karjalan ja Etelä-Savon alueelliset henkilöliikennetyöryhmät, joihin kuuluu edustajat ELY-keskuksesta ja kunnista. ELY-keskuksen edustajat toimivat ryhmien puheenjohtajina ja sihteereinä.

Työryhmään nimetty kunnan edustaja vastaa yhteydenpidosta ja yhteistyöstä eri hallintokuntien kesken siten, että ainakin joukkoliikenteen ja koulukuljetusten vastuualat tulevat kuuluisiksi. Työryhmään voidaan nimetä myös joukkoliikenteen tai henkilökuljetusten järjestämisestä vastaavia muita viranomaisia edustavia asiantuntijajäseniä esimerkiksi hyvinvointialueilta, ja se voi kuulla tarvittaessa muitakin alan asiantuntijoita.

Henkilöliikennetyöryhmän tehtävänä on seurata ja tukea alueensa yhteistyösopimusten toteutumista, seurata joukkoliikenteen kehittymistä sekä henkilökuljetusten ja asiakkaiden liikku- mistarpeiden yhteensovittamista. Työryhmässä käsitellään ja tarvittaessa valmistellaan tässä sopimuksessa sopijaosapuolille vastuutettuja tehtäviä.

Henkilöliikennetyöryhmä kokoontuu puheenjohtajan kutsusta. Työryhmä kokoontuu tarvittaessa, mutta kuitenkin vähintään kaksi kertaa vuodessa. Lisäksi voidaan järjestää tilaisuuksia, joissa käsitellään ELY-keskuksen toimivalta-alueen joukkoliikenteen järjestämiseen sekä kehittämiseen ja kilpailuttamiseen liittyviä keskeisiä asioita. Niihin kutsutaan alueella joukkoliikennettä harjoittavia yrityksiä ja henkilökuljetuksia hoitavia tahoja.

8. Erimielisyyksien ratkaiseminen

Sopimuksen soveltamista ja tulkintaa koskevat erimielisyydet, joista sopijapuolet eivät keskinäisin neuvotteluin pääse yksimielisyyteen, jätetään Pohjois-Savon käräjäoikeuden ratkaistavaksi.

9. Sopimuksen voimassaoloaika ja irtisanominen

Tämä sopimus on tullut voimaan 1.6.2020 ja sitä on muutettu 5.6.2023 alkaen. Sopimus on voimassa toistaiseksi.

Sopimuksen irtisanomisaika on kuusi (6) kuukautta. Irtisanomisaika lasketaan siitä, kun kirjallinen irtisanoutuminen on toimitettu toiselle osapuolelle.

10. Sopimusmuutokset

Mahdolliset muutokset sopimustekstiin tai sopimuksen liitteeseen tehdään ja vahvistetaan kirjallisesti, minkä jälkeen ne ovat osapuolia sitovia.

11. Allekirjoitukset

Tätä sopimusta on tehty kaksi (2) samanlaista kappaletta, yksi kullekin sopijaosapuolelle.

Tämä asiakirja on sähköisesti hyväksytty Pohjois-Savon elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen sähköisessä asianhallintajärjestelmässä. Sopimuksen ovat hyväksyneet

Terhi Nissinen
Yksikön päällikkö

Satu Huttunen
Joukkoliikennevastaava

_____ / _____ 2023

Lieksan kaupunki

LIITTEET

Liite 1: Lieksan kaupungin joukkoliikenteen rahoitussuunnitelma

Liite 2: ELY-keskuksen sopimusliikenteessä käytettävät lipputuotteet Pohjois-Karjalan alueella

Tämä asiakirja KEHA/5482/2020 on hyväksytty sähköisesti / Detta dokument KEHA/5482/2020 har godkänts elektroniskt

Hyväksyjä Nissinen Terhi 19.10.2023 07:36

Esittelijä Huttunen Satu 18.10.2023 15:31